

Demokracie v obklíčení

Miloš Balabán

Evropská unie sužovaná krizí eurozóny se zřejmě dostává do kritické fáze. Vypovídá o tom i dominový efekt pádu řady vlád v Evropě následovaného mimořádnými volbami. V případě Řecka a Itálie to nakonec vyústilo i v instalování "technokratických" předsedů vlád.

Politické strany zde více či méně ustupují do pozadí, výsledky voleb se zdají být druhořadými. Důležitější je zajistit přijímání rozsáhlých ekonomických úsporných opatření. Technokraté se k tomu zdají být vhodnější než politické strany, které jsou už v mnoha ohledech jednak politicky zkompromitované a jednak neschopné čelit náporu a vlivu globálních finančních trhů.

Právě proti jejich moci se zvedla po celé Evropě i ve Spojených státech vlna nevole, která vyústila i v pouliční protesty a svého druhu spontánní hnutí "rozhořčených".

Nicméně se zdá, že si z toho globální finanční kapitál nedělá příliš těžkou hlavu. A možná má k tomu důvod: "rozhořčených" zdaleka není tolik, aby to vyvolávalo nějaké zásadní politické komplikace, což jsme viděli 17. listopadu i u nás. A pokud komplikace nastanou, tak se to vyřeší rychlým policejním zásahem, který dav rozhořčených prostě rozežene, jako se to poblíž newyorského Wall Streetu stalo příznivcům hnutí *Occupy Wall Street*.

Demonstrace jsou tedy takřkajíc pod kontrolou. To ale platí nejen pro celé státy, nýbrž i pro Evropskou unii. Ukázkovým příkladem mohou být tři "technokratičtí" politici, kteří v posledních dnech obsadili významné politické pozice: nový prezident Evropské centrální banky Mario Draghi, nový italský premiér Mario Monti a nový řecký premiér Lukas Papademos.

Všechny tři spojuje jedno: spolupráce s mocnou americkou bankou Goldman Sachs, která se přímo podílela na vzniku finanční krize ve Spojených státech před čtyřmi lety.

Draghi působil jako evropský šéf Goldman Sachs International v letech 2002–2005 a banka má tak nyní "svého člověka" takřkajíc v nitru evropské moci, Monti, bývalý evropský komisař v letech 1995–2004, byl mezinárodním poradcem banky od roku 2005 a Papademos guvernérem řecké centrální banky v době, kdy Goldman Sachs pomáhala falšovat řecké veřejné účetnictví před vstupem země do eurozóny.

Marc Roche v *Le Monde* 18. listopadu označil toto trio za nátlakovou skupinu, společníky a ctihodné mistry, jejichž posláním je "šířit ve světě pravdu přijatou v lóži". Mezi tuto pravdu jistě patří i to, že je třeba dále přistříhnout křídélka "rozbujelému" sociálnímu státu. Třeba se to i povede, nicméně na jeho troskách se zřejmě bude mimořádně dařit populistickým a extremistickým stranám.

Jejich seznam a vliv už teď může vyvolávat mrazení v zádech: Národní Fronta ve Francii, Liga severu v Itálii, nizozemská Strana svobody, rakouští Svobodní, Práví Finové, maďarský Jobbik... Není zároveň pochyb, že se do tohoto seznamu může zařadit i nějaká česká strana – již se vynořují její potenciální vůdci – ať již politici, či domácí oligarchové.

Demokracie se tak v celé Evropě ocitá v obklíčení. Bohužel tomu ale zatím nahrává i apatičnost občanů a malá schopnost tradičních demokratických stran čelit výše naznačenému vývoji. A bohužel jen máloco naznačuje, že se to v dohledné době zásadně změní.

(autor je bezpečnostní analytik)